

**IB KOLBJØRN
FOLKET FOR DANMARK
ARBEJDERNE OG NATIONEN**

ARBEJDERUNGDOMMENS FORLAG KØBENHAVN 1935
(elektronisk reprint - ABA 2004)

*SELVFORSYNINGSPOLITIKKEN og den Skærpelse af Forholdet mellem Staterne, der er indtraadt siden 1933, har gjort Spørgsmaalet om Socialdemokratiets Stilling til Nationen aktuelt. Paa Partikongressen i Aalborg udtalte TH, STAVNING den 24. juni i Aar: "Arbejderklassen har en betydelig Andel i Nutidens Samfund, i vort fælles Land. Arbejderklassen vil ikke se et velordnet Land udleveret til hensynsløs Behandling. Den Følelse for Nationen, som man forgæves paakaldte hos Fortidens Trællefolk, paakaldes nu ikke forgæves, thi nu føler vi, og ved vi, at denne Nation baade har Plads til det arbejdende Folk og Rettigheder for dette". Det er faldet i min Lod nogle Gange at skulle redegøre for Spørgsmaalet over for D. s. U.. Under det første Landslederkursus i 1926 talte jeg herom ved et improviseret Møde paa Skamlingsbanken. Siden har jeg bl. a. holdt Foredrag herom ved Landslederkursuset paa Esbjerg Arbejderhøjskole 1934. De efterfølgende Sider er en videre Udformning af de ved denne Lejlighed fremførte Betragtninger. De gør ikke Krav paa særlig Originalitet, men kan forhaabentlig som Materialesamling bidrage til den - indadtil og udadtil - nødvendige Afklaring af dette vigtige Spørgsmaal.
I.K.*

Forstaa din Stilling!

BLANDT de mange Spørgsmaal, der gærer og syder i den unge Socialdemokrats Sind, er Stillingen til Nationen et af de sværeste. Mange af os er vokset op i den gamle borgerlige Opfattelse af Fædrelandet. Vi har senere Gang paa Gang mødt "Fædrelandets Navn" og "Fædrelandets Interesser" som Besmykkelse af Reaktionen Gerninger, vi har ofte set "højpatriotiske" Kredse vise Foragt for Landets sande Vel og Mangel paa Følelse for Landsmænds Nød, og ikke mindst i vor Tid har misbrugte nationale Lidenskaber muliggjort skæbnetunge Konflikter.

Vi vender med Afsky vort Ansigt bort. Og det hænder, at man i Ungdommens Ilderhed lader sig henrive til at benægte enhver national Værdi eller Samhørighed.

"Fædreland - vi hader Klangen,
Fædreland - vi kender Vrangen,
Fædreland - vi føler Trangen
til at slette ud det Ord",

hedder det i en Ungdomsprolog fra Krigens Aar. Det hænder, at Kammerater - en Overgang - mener kun at handle virkelig internationalt ved at afvise al national Tale og fornægte nationale Symboler. Men over Kolonihaverne smælder Dannebrog, og danske Arbejdere synger gerne og uden nogen Følelse af at krænke vort internationale Princip "Der er et yndigt Land". Sagen er kompliceret. Ogsaa for Arbejderen rummer Landet og Nationens Kultur med dens Særpræg Værdier - som vi netop vil have Ret til at tage i Besiddelse.

Hvis det rent negative Standpunkt skulde være rigtigt, maatte Nationerne bero paa Indbildning, kun være en Illusion. Men dette er jo langt fra Tilfældet. Skulde nogen nære den Opfattelse, saa lad ham prøve at blive stillet alene en Dag paa Gaden i et fremmed Land. Han vil da hurtigt opdage, hvor afhængig han er af Nationen, af Sprog, tilvante Skikke og historisk betingede Forhold.

Socialdemokratiet har aldrig anset Nationalfølelsen for en Indbildning eller Illusion, men betragtet den som en historisk udviklet Realitet af stor Betydning. Som et Udtryk herfor kan nævnes, at en af vore Dages kendteste Arbejderførere, den østrigske Socialdemokrat *Otto Bauer*, i sin Ungdom i Serien "Marxstudier" udgav et Værk paa flere Hundrede Sider om "Die Nationalitatenfrage und die Sozialdemokratie". Det Spørgsmaal kom man nemlig ikke udenom i det gamle Østrig-Ungarn. *Otto Bauer*, der med fuld Ret regnes til Socialdemokratiets radikale Fløj og spillede en førende Rolle under Kampene i Wien i Februar 1934, har i denne Bog ydet værdifulde Bidrag til Belysning af Nationens Væsen. Han ser først og fremmest denne som

Resultat af et Skæbnefællesskab. Fælles Naturforhold og historisk Udvikling har givet Folkene deres særlige Præg og Karakter. Den tidligere Formand for Sveriges socialdemokratiske Ungdom, *Richard Lindström*, tilføjer i sit værdifulde Skrift "Socialism, Nation och Stat" (Eskilstuna 1928): "Der findes ikke nogen stærkere aandelig Kollektivitet end Nationen. En Nations Mennesker lever dog inden for samme totale Milieu, der anvender samme Sprog som sit Udtryksmiddel; dette skaber stærkere Forbindelser, end alle Interessebaand over Grænserne kan afstedkomme".

Nationalfølelsens Opkomst.

ARBEJDERBEVÆGELSENS Modstandere har altid yndet at slaa sig paa deres brede Bryst og kalde sig nationale. Til Tider er de gaaet videre og har stemplet Socialdemokratiet som *antinationalt* eller endog "fædrelandsfjendsk". I de sidste Maaneder synes disse Paastande at faa Liv paany. Det er "Konservativ Ungdom" (K. U.), der henter dem frem fra det Pulterkammer, hvor de ellers var havnede. Man udnytter naturligvis her enhver ilter Udtalelse eller uoverlagt Handling fra et D. s. U. Medlems Side. Der ligger heri en Del Taktik - det har altid været et yndet og til Tider ogsaa et vellykket Trick at fremstille Modstanderen som mindre agtværdig. Men iøvrigt har det stedse været saaledes, at *den herskende Klasse har udgivet sine Interesser og sin Opfattelse for hele Nationens*. Vi lever i et klassedelt Samfund, hvor der foregaar en Brydning mellem Befolkningslagene. Heller ikke Opfattelsen af det nationale kan undgaa at berøres heraf.

Nationalfølelse eller Fædrelandskærlighed er ingen oprindelig Følelse hos Mennesket; den optræder først paa et forholdsvis sent historisk Tidspunkt. Natio betyder paa Latin Slægt eller Slægtssamfund. En Nation er - noget groft - defineret som et Folk, der bor inden for det samme Landomraade, og som ved fælles Afstamning, fælles Sprog og Kultur er blevet sig sin Samhørighed bevidst. Det er først, da Middelalderens Bysamfund afløses af Statsorganisationer, der i nogen Grad udgør et samlet Marked, at vi ser Nationalbevidstheden vinde frem baaret af det nyskabte Borgerskab. Reformationen med dens Overgang fra Latin til hjemligt Skrivesprog og Bogtrykkunsten med dens Udbredelse af Læsestof har spillet en betydelig Rolle herunder.

Under den franske Revolution i 1789 konstituerer Trediestand sig som Nationalforsamling, og to Aar efter optræder Begrebet Nation første Gang i en Statsforfatning. Begyndelsen af forrige Aarhundrede ser den nationalpolitiske Tanke i fuldt Flor. Man kræver, at Statsdannelsen skal ske efter national Samhørighed, I 1848 kæmper Borgerskabet i Vest- og Mitteleuropa for økonomisk Frihed og national Samling.

Arbejderne holdes ude.

MEN samtidig lukkede man Lønarbejderklassen ude af Nationen. Økonomisk og socialt holdtes den nede i Elendighed; politisk forblev den retsløs. Den franske Forfatning af 1791 bestemte, at de, som arbejdede for Løn, ikke skulde betragtes som aktive Borgere - derved udelukkedes hele Arbejderklassen fra Valgret.

I 1840'erne, i Kapitalismens første Epoke, beskrev en engelsk Forfatter Forholdene saaledes: "To Nationer, imellem hvilke der intet Samkvem og ingen Sympati er, der er lige saa ukendte med hinandens Vaner, Tanker og Følelser, som om de levede under forskellige Zoner eller beboede forskellige Planeter; der er blevet til ved en forskellig Fødsel, næres ved forskellig Føde, ledes ved forskellige Sædvaner, styres under forskellige Love". ("Sybil or the two Nations"). Den Mand, der gav denne drastiske Skildring, var - den senere *konservative* Premierminister *Benjamin Disraeli*.

Først i sidste Trediedel af det 19. Aarhundrede begyndte Arbejderklassen saa smaat at erhverve sig politisk Ligestilling og dermed Borgerret i Nationen. Selv vor fremskredne Grundlov af 5. Juni 1849 indeholdt en væsentlig Indskrænkning i sin Bestemmelse om, at den, der uden at have egen Husstand stod i privat Tjenesteforhold, var udelukket fra Valgret.

Misbrug af Fædrelandskærligheden.

BORGERSKABETS nationale Indstilling har sin klassemæssige Oprindelse og Betoning. Gang paa Gang har Reaktionen misbrugt de nationale Følelser. Den naturlige Kærlighed til Hjemstavn og den Egn, til hvilken ens Barndoms minder knytter sig, har man søgt at drive op

til *national Selvgodhed* og Fanatisme. I Skolerne indgav man gennem farvede Skildringer Børnene en Tro paa Folkets særlige Heltemod og Uoovervindelighed ("Deutschland, Deutschland über alles" - "Hvo staa for Danmarks Kristian?"). Sangene fortalte om, at dette Land og dette Folk var bedre end alle andre. Og *Modsætningsforholdet til andre Nationer indprentedes*. Røverkrige til Fordel for smaa kapitalistiske Grupper er blevet forsvaret med Henvi- sning til "Nationens Interesser". Reaktionær og frihedsfjendtlig Politik i Hjemlandet har man søgt at dække med Fædrelandets Navn. Men Gang paa Gang ser vi, at de højest raabende Nationalister er de mest paaholdende, naar det gælder Hjælp til trængende Landsmænd - saa klager de over "de tyngende sociale Udgifter" og "de høje Skatter". I Virkeligheden har Nationalismen for Reaktionen altid været et Middel til at bortlede den jævne Befolknings Opmærksomhed fra dens egne Interesser. Et nationalistisk ophidset Folk har altid været let at lede for Overklassen.

Sand Hengivenhed for Hjemmet.

EN virkelig Nationalfølelse behøver hverken at udarte til Selvo- vervurdering eller forbindes med Nag til andre Folk eller Mindet om blodige Kampe. Hvor smukt har ikke *Grundtvig* udtrykt dette i sin ægte *danske* Sang "Langt højere Bjerge saa vide paa Jord". Her giver han endog Kærligheden til Land og Folk et praktisk socialt Maal:

Langt mere af Malmer, saa hvid og saa rød
fik andre i Bjerg og i Bytte,
hos Danske dog findes det daglige Brød
ej mindre i Fattigmands Hytte,
og da har i Rigdom vi drevet det vidt,
naar faa har for meget og færre for lidt."

Men det vil "K. U." vel i Dag kalde "Smørhuls-Patriotisme"?

Maaske har ingen tolket Kærligheden til sin danske Hjemstavn varmere end Socialdemokraten *Jeppé Aakjær*. Han, der saa flammende kaldte til social Rejsning i "Vredens Børn" og "Her kommer fra Dybet den mørke Arme", digtede ogsaa disse Strofer:

"Hvad var vel i Verden det fattige Liv
med alt dets fortærende Tant,
om ikke en Plet med en Dal og lidt Siv
vort Hjerte i Skælvinger bandt!
Om ikke vi drog fra det yderste Hav
for bøjet og rynket at staa
og høre de Kluk,
de Mindernes Suk fra
Bækken, vi kysset som smaa!"

Socialdemokratiets internationale Holdning.

MEN er Socialdemokratiet da ikke internationalt? Jo - i Arbejderbevægelsens Fødselsstund udslyngede *Karl Marx* og *Friedrich Engels* Parolen: "Proletarer i alle Lande, forener Eder"! Siden 1864 har Socialdemokratiet - med Afbrydelser - været sammensluttet i *Internationale*, og i vort Partiprogram erklærer vi os "solidariske med den klassebevidste internationale Arbejder- klasse, hvis verdenshistoriske Opgave er alle Menneskers fuldkomne Frigørelse uden Hensyn til Køn, Race eller Nationalitet".

Det er en betydningsfuld Side af Socialdemokratiets historiske Indsats, at det stærkere end nogen anden Bevægelse har betonet det internationale Samarbejdes og den mellemfolkelige Forstaaelses Betydning og Nødvendighed. Og Arbejderorganisationerne har gennem deres Samvirke fjernet kunstige Modsætninger og hindret Krig. Vi behøver blot at minde om, hvorledes de svenske Socialdemokrater under *Brantings*. Ledelse i 1905 forebyggede, at Unionsopløsningen udartede til blodig Kamp med Norge. *Med Stolthed kan vi pege paa de Bestræbelser, der her er udfoldet*, idet vi kun beklager, at kapitalistiske Kræfter og gamle Fordomme endnu har formaaet at begrænse Resultaterne. Vi er fuldt og helt beredte til gennem et virkeligt Folkeforbund at opbygge et internationalt Retssystem, der byder Sikkerhed for saavel store som smaa Lande og truer den Stat, som griber til Krig, med fælles Afstraffelse.

Men dette betyder ikke, at Socialdemokratiet er *anti*-nationalt. Tværtimod. International Indstilling staar ikke i Modsætning til sund national Følelse; den supplerer og underbygger den derimod. Hvorfor skulde man dog ikke kunne elske sit Fædreland og virke for sit Folks Trivsel uden i Had til og Kamp mod andre Folk?

Den, der søger at forstaa Nationernes Egenart og respektere deres Ret til selvstændigt Liv og Udfoldelse, kommer til at forstaa sit eget Folk dybere og elske det højere, *Jean Jaurés*, den store franske Socialdemokrat, udtrykte en dyb Sandhed i Ordene: "*Lidt Internationalisme fører bort fra Fædrelandet, megen Internationalisme fører tilbage til det igen*". (Han faldt selv som et Offer for nationalistisk Ophidselse - han blev myrdet Aftenen før Verdenskrigens Udbrud. I 1924 bisattes han under de største Hædersbevisninger i Panthéon, Mindehallen for Frankrigs største Sønner).

Hvor før vi stod, endnu vi staa.

VORE Modstandere vil gerne fortælle, at Socialdemokratiets Respekt for Nationen er af ny Dato. Et Par historiske Kendsgerninger vil modbevise dette. Stødet til Oprettelsen af 1. Internationale i 1864 var - et Demonstrationsmøde for Polens Frihed! Fra første Færd har Socialdemokratiet stærkest af alle rejst Kravet om *Nationernes Selvbestemmelsesret*. Paa den internationale socialistiske Kongres i Stuttgart i 1907 vendte den revolutionære Franskmand *Gustave Hervé* sig voldsomt mod Tanken om Fædrelandsforsvaret, idet han erklærede: "Ethvert Fædreland er en Malkeko for Kapitalisterne og en Stedmoder for Arbejderklassen". Han fandt ingen som helst Tilslutning. Det tyske Socialdemokratis Patriark *August Bebel* svarede ham bl. a.: "Et Folks Kulturliv og Kulturudvikling kan kun foregaa paa Grundlag af fuld Frihed og Uafhængighed og ved Hjælp af dets Modersprog... Ethvert Folk, der staar under Fremmedherredømme, kæmper først for sin Uafhængighed ... Hervés Opfattelse, at det kan være Arbejderklassen ligegyldigt, om Frankrig hører til Tyskland eller Tyskland til Frankrig, er absurd". Hertil er kun at føje, at Hervé straks ved Krigens Udbrud blev fanatisk Patriot og forherligede den nationale Forsvarskrig! Eksemplet Jaures-Hervé fortæller et og andet om de store Ords Ægthed og den voldsomme Radikalismes Holdbarhed.

Stillingen til Sønderjylland.

MEN vi har jo et nærliggende Eksempel til Belysning af Socialdemokratiets - og andre Partiers - Stilling til det nationale. Det er Sønderjylland.

Undertrykkelsen af den danske Befolkning i Nordslesvig kulminerede i den saakaldte *Køllerpolitik* med Forbud, Fængslinger og Udvisninger i 1898-1903. Om denne udtalte Sønderjydernes Fører *H. P. Hanssen* paa et Møde i Aarhus i Februar 1919: "For at faa Køllerpolitiken behandlet i den tyske Rigsdag, udkrævedes 50 Rigsdagsmedlemmers Underskrift. *Gustav Johannsen* (daværende dansk Repræsentant) slæbte sig, syg og elendig, fra Parti til Parti. Det fromme Centrum vilde ikke være med, og hans frisindede Venner turde ikke. De vilde nok støtte ham i Debatten, men lægge Navn til, nej Tak. Saa henvendte Johannsen sig til gamle *Liebknacht*, og han erklærede straks: Jeg skaffer de 50 Underskrifter. Og ved Hjælp af 50 socialdemokratiske Rigsdagsmænd lykkedes det at faa Køllerpolitiken til Debat. Det skal siges til Ære for de tyske Socialdemokrater, at vi Sønderjyder aldrig forgæves har bedt om deres Hjælp. De stod altid ved vor Side i Kampen mod Undertrykkelsen og Tvangsregimentet".

Saa kom Krigen. Endnu før nogen kunde ane, hvorledes den vilde slutte, blev Spørgsmaalet om en Grænseregulering i Nordslesvig paa Grundlag af *Folkenes Selvbestemmelsesret* rejst af det danske Socialdemokratis Repræsentanter paa Stockholmskonferencerne i 1917. I disse deltog ikke alene en Række socialdemokratiske Partier fra neutrale Lande, men ogsaa et stort Antal Repræsentanter fra de krigsførende Lande, særlig Centralmagterne. I den hollandsk-skandinaviske Komité's Manifest fra Konferencen 10. Oktbber 1917 kræves en venskabelig Løsning af Spørgsmaalet.

Den 23. Oktober 1918 fordrede nu *H. P. Hanssen* i en værdig, kraftfuld Tale i den tyske Rigsdag Spørgsmaalet afgjort ved den kommende Fred. Samme Dag afholdt den danske Rigsdag et fortroligt Fællesmøde, som sluttede med enstemmig Vedtagelse af en Beslutning, hvori det hedder: "Ingen anden Ændring i Slesvigs nuværende Stilling end en Ordning efter

Nationalitetsprincippet stemmer med det danske Folks Ønske, Følelse og Interesse". Dette enstemmige saglige Standpunkt blev imidlertid ikke opretholdt. Venstre- og Højrepolitikere som Folketingsmand *Vanggaard* og Grev *Holstein* udfoldede en ivrig Agitation i Mellem- og Sydslesvig for disse Egenes Indlemmelse i Danmark. Man gik endog saa vidt, at man sendte særlige Repræsentanter til Paris, der bag Regering og Rigsdag og disses ansvarlige Delegation søgte at paavirke Fredskonferencen. Dersom det havde været Socialdemokratiet, der havde begaaet dette, vilde det utvivlsomt være blevet stemplet som Landsforrædderi. Agitationen for Mellemslesvigs Indlemmelse blev hidsigere og hidsigere. Man henviste til, at det var gammelt dansk Land og saa ganske bort fra den nuværende Befolknings Opfattelse. Man underkendte Princippet om Folkenes Selvbestemmelsesret. Den Fare, et stort Fremmedelement vilde rumme for vort Land i Fremtiden, tog man heller intet Hensyn til. Der var Tyskere, som netop gerne saa en unational Løsning. Saaledes skrev det altyske "Kreuzzeitung" i Maj 1919:

"De tyske Nordslesvigere ser imidlertid ikke ugerne de 280.000 tyske Mellemslesvigeres Tilknytning til Danmark, da der derved vilde blive skabt en Situation, som før eller senere vilde blive reguleret af sig selv, og ved en saadan Regulering kan man sikkert vente, at baade Nord- og Mellemslesvig vil falde tilbage til Tyskland".

Nordslesvig blev i Henhold til Fredstraktaten den saakaldte 1. Zone. Denne stemte 10. Februar 1920. Resultatet viste 75.151 danske og 25.231 tyske Stemmer. 2. Zone med Flensborg og Mellemslesvig traf Afgørelsen den 14. Marts. Her faldt 48.148 tyske Stemmer mod 13.025 danske.

Respekt for Folkeafstemningen eller Tvangsindlemmelse.

NU brød Stormen for Alvor løs. Under Parolen "Flensborg hjem!" iværksatte konservative og til Dels Venstrekredse en voldsom Agitation for Byens Anneksion paa Trods af det klare Afstemningsresultat. I København arrangeredes Demonstrationer, hvor *konservativ Ungdom* drog gennem Gaderne skraalende:

Ned med Zahle, Scavenius og Munch,
ned med H. P. Hanssen og hver hjemmetysk Hallunk!"

Saaledes omtalte man Danskhedens mangeaarige Fører! Og saadan haanede og mistænkeliggjorde man de Mænd og Partier, der i Bevidsthed om deres Ansvar varetog det danske Folks sande Interesser og viste dyb Respekt for nationale Følelser - baade hos Danske og Tyske. Aktionen kulminerede i Statskuppet, hvor man forledte Kongen til den 29. Marts 1920 at afskedige den parlamentariske Regering *Zahle-Stauning-H. P. Hanssen*. Da slog Socialdemokratiet til. Ved Trusel om Generalstrejke tvang det Kupregeringen bort efter faa Dages Forløb.

Dette blev afgørende. *Socialdemokratiet, der havde krævet Ret for de danske Sønderjyder til at genforenes med det gamle Land, vendte sig med al sin Styrke mod Anneksionsplanerne*. Det vilde ikke tillade, at man benyttede Tysklands Svaghed til at gengælde Uretten fra 1864 med ny Uret. Det var et modigt og retfærdigt Standpunkt, men det var ogsaa klog og ansvarsbevidst Handling over for det danske Folk. Derfor staar vi moralsk stærkt i Dag. Fra konservativ Side vil man dog endnu i Dag ikke erkende dette fuldt ud. I "K.U.s Kampblad" N r. 11 (August 1935) hedder det stærkt fremhævet: "Alle nationalt tænkende Mænd og Kvinder vil endnu med Harme og Foragt mindes den radikal-socialistiske Regerings elendige Optræden, da Spørgsmaalet om Sønderjyllands Genforening med Moderlandet blev aktuelt. Helst havde den ser, at *intet* af det gamle Land blev givet tilbage til Danmark; den gjorde, hvad den kunde i den Retning, og vi kan takke den radikal-socialistiske Regering Zahle-Munch for, at Flensborg forblev tysk"!

Det interessante er ikke "K.U.s fuldkomne Forvrængning af Kendsgerningerne. Men heri erkender man, at "K.U." dels ikke respekterer en national Flertalsafgørelse, dels at man kunde ønske en Anneksion, der havde været det rene Spil med danske Interesser og dansk Ungdoms Skæbne. Anneksionen af Flensborg vilde have gjort Grænsen til et aabent Saar. "K.U." skal tale saa sagte om sin nationale Holdning. Udtalelser som den citerede viser, at "K.U." er blottet for *Forstaaelse af og Respekt for nationale Tilkendegivelser og Interesser*.

I Forsoningens Aand.

HISTORIKEREN A. D. *Jørgensen* slutter sit bekendte Værk "Fyrretyve Fortællinger af Fædrelandets Historie" med Ordene: "Vi kan ikke slippe det Haab, at det danske Sønderjyllands ulykkelige Skæbne en Gang vil formildes, at den Afgørelse (en Deling efter nationale Skillelinier) som mislykkedes i 1864, endnu vil kunne opnaas som en endelig Afslutning af dette Lands omskiftelige Historie. Den bør da kunne blive et Pant paa varig Fred og god Forstaaelse mellem de beslægtede Folk nord og syd for den nationale Grænse, der er sat af Aarhundreders Udvikling, og som det ikke er vor Sag nu at gaa i Rette med". I denne Aand er dansk Mindretalspolitik under Socialdemokratiets kraftige Medvirkning ført siden 1920. Derved har vi moralsk underbygget vor Stilling.

Dansk Lovgivning har givet det tyske Mindretal vidtgaaende Frihed. Ret til tyske Skoler og tyske Kirker med Lærere og Præster, der lønnes af den danske Stat. Tilskud til tyske Privatskoler, naar de blot samler 10 Elever. Disse Rettigheder er saa vidtgaaende, at de i Dag under Nazismen misbruges. Thi det var naturligvis ikke Meningen, at man ligefrem skulde købe fattige Forældre til at sende deres Børn i tyske Skoler og paa anden Maade skaffe de 10 Elever. Men det sker! Og det var naturligvis ikke Tanken, at Funktionærer, der lønnes af den danske Stat, eller tidligere tyske Embedsmænd og Officerer, der oppebærer store Pensioner fra det danske Samfund, de aldrig nogen Sinde har tjent, skal misbruge deres Stilling til at mistænkeliggøre og undergrave dette. Vor hele frisindede Mindretalspolitik hviler paa en Forudsætning om fair play, kulturel Kamp med blanke Vaaben og aabent Visir. *Men denne respekteres ikke af de nazistiske Ledere.* Dette Forhold maa man i fuld Udstrækning have Opmærksomheden henvendt paa.

Skulde der være Brug for yderligere Motivering af det danske Socialdemokratis Holdning i nationale Spørgsmaal, kan vi henvise til *Staunings Tale* i Lagtinget i September 1930 om Færøernes Forhold til det øvrige Danmark og til hans Tale i Hamar i Norge den 6. September 1931 under Grønlandskonflikten med Norge.

Kommunisternes Angreb.

KOMMUNISTERNE angriber ofte Socialdemokratiet for dets efter deres Mening alt for nationale Standpunkter. Hertil kan siges, at vi skal ikke skele efter Kommunisterne. Vi skal gøre, hvad vi efter alvorlig Overvejelse anser for rigtigt, og saa i øvrigt bruge *Karl Marx'* Valgsprog: "Følg din egen Vej og lad Folk snakke".

Men er der nogen, der har ført national Politik, saa er det ellers Kommunisterne. I Kolonierne agiterer de for national Rejsning, og om Rusland er det sikkert rigtigt, hvad *Carl V. Kittelmann* skriver i "Arbejderhøjskolen", Juni 1935: "Det er en ganske forkert Opfattelse, at den russiske Arbejder i Dag døjer Sult og Nød, at han lever i den dybeste Elendighed, fordi han tror, han derved skaber bedre og lysere Kaar for Arbejderne i andre Lande. Nej, han gaar ind i det haarde og opslidende Arbejde for at gavne sit Land, for at bringe Rusland paa Fode igen, frem til en Nation i første Række. Han er saa besjælet af Nationalitetsfølelse, som noget Menneske kan være det".

I et næsten mavekrybende Hyldestskrift til Stalins 50 Aars Fødselsdag ("J. W. Stalin", Hamburg-Berlin 1930) fremhæves stærkt, hvorledes "Stalin efter Oktoberrevolutionens Sejr som Medlem af Centraleksekutivkomitéen og *Folkekommissær for Nationalitetsspørgsmaal* blev den umiddelbare og stadige Leder af det kommunistiske Partis nationale Politik." I denne Egenskab udstedte han et Dekret, der blandt andet proklamerer:

1. Frihed og Uafhængighed for alle Folkeslag i Rusland.
2. Frit Selvstyre for disse, ja Ret til Løsrivelse og Dannelse af selvstændige Stater.
3. Ophævelse af nationale og nationalreligiøse Privilegier og Indskrænkninger.
4. Fri Udvikling af alle Folkeslag og nationale Mindretal inden for Ruslands Omraade.

(Disse Rettigheder er dog ikke blevet respekterede fuldt ud. I 1922 annekterede Rusland saaledes af Interesse for Olieledningerne den socialdemokratiske Republik Georgien!)

Kommunisterne fremhæver med Stolthed, at der i Dag udgives Aviser og Litteratur paa over 90 forskellige Sprog i Sovjetunionen ("Arbejderbladet" 24. Maj 1935). Man kan sandelig ikke sige, at de har behandlet de nationale Spørgsmaal som noget ligegyldigt.

Kommunisterne gaar endog saa vidt, at de korrigerer Partiets Heroer. I et af D.K.P. udgivet Skrift hedder det om *Rosa Luxemburg* (hvis Opfattelse paa mange Punkter ikke var kommunistisk, og hvis selvstændige Personlighed næppe længe havde fundet sig i Kominterns

Kadaverdisciplin): "Rosa Luxemburg indtog dog i en Række Spørgsmaal en Stilling, som afveg fra Bolschevismen. Saaledes forkastede hun i det nationale Spørgsmaal Parolen om Nationernes Selvbestemmelsesret og vilde, at hele Propagandaen skulde føres for Internationalismen i alle Spørgsmaal" ("Lenin-Liebknicht-Luxemburg", København 1934).

Karl Marx om Nationen.

MEN skrev Karl Marx og Friedrich Engels da ikke i "Det kommunistiske Manifest": "Arbejderne har intet Fædreland"? - vil man maaske spørge. Jo, det gjorde de. Og løsrevet er dette Citat ofte blevet brugt og misbrugt. I Sammenhæng hedder det:

"Det er ligeledes blevet bebrejdet Kommunisterne, at de vil afskaffe Fædreland og Nation. Arbejderne har intet Fædreland. Man kan ikke fratage dem, hvad de ikke har. Men da Proletariatet først og fremmest maa erobre den politiske Magt, maa ophøje sig stiv til den nationale Klasse, konstituere sig selv som Nation, saa er det endnu nationalt, omend ikke i samme Betydning som Bourgeoisiet.

Den nationale Afsondrethed og Modsætningen mellem Folkene forsvinder mere og mere med Udviklingen af Bourgeoisiet, med Handelsfriheden, med Verdensmarkedet, med Ensartetheden i den industrielle Produktion og de dertil svarende Livsforhold. Proletariatets Herredømme vil faa dem til at forsvinde endnu mere. Fælles Aktion, i det mindste i alle civiliserede Lande, er en af de første Betingelser for Proletariatets Befrielse.

I det samme Omfang, hvori det ene Individets Udbytning af det andet ophæves, ophæves ogsaa den ene Nations Udbytning af den anden." (Dansk Udgave, Forlaget Fremad 1932, Side 48.)

Ledende Socialdemokrater har senere ofte taget Afstand fra Ordene "Arbejderne har intet Fædreland". *Bebel* gjorde det blandt andet i 1907, *Kautsky* har gjort det, *Jaurés* gør det meget kraftigt i sit bekendte Værk om "Den nye Hær" (forkortet svensk Udgave 1916). Han kalder dem "kun en lidenskabelig, paradoksal og for Resten ulykkelige Replik i Polemikken mod de borgerlige Patrioter" og siger siden, at denne Formulering "er blot et yderligere Eksempel paa den Tilbøjelighed til en altfor tilspidset Sarkasme, som i Polemikken var en Svaghed hos denne kraftige Aand".

Det er sandsynligt, at Marx undervurderede Nationernes Betydning i vor Tid. Selv var han ikke uafhængig af sine nationale Forudsætninger. Anno 1848 krævede han i "Ny Rhinsk Tidende" Italien for Italienerne, Ungarn for Ungarerne og Frigørelse af Polen; det er ogsaa her, han under Revolutionen giver følgende kraftige Salut til Danskerne:

"Danskerne er et Folk, som staar i fuldstændig kommerciel, industriel, politisk og litterær Afhængighed af Tyskland. Det er bekendt, at den faktiske Hovedstad i Danmark ikke er København men Hamburg, at Danmark faar sine litterære saavel som sine materielle Levnedsmidler fra Tyskland, at den danske Litteratur med Undtagelse af Holberg kun er et blegt Aftryk af den tyske. Saa afmægtigt Tyskland ogsaa fra Arilds Tid har været, har det dog altid haft den Tilfredsstillelse, at de skandinaviske Nationer og særlig Danmark faldt under dets Herredømme, at det over for disse Lande dog optræder som fremadskridende og revolutionært. Skandinavismen er kun den Form, hvorunder Danmark har paakaldt Sveriges og Norges Støtte mod Tyskland. Den bestaar i Begejstring for den brutale, smudsige, sørøveriske gammelnordiske Nationalitet, for den dybe Bevidsthed om de eksalterede Tanker, som den ikke kan udtrykke i Ord, men vel ... i Kaaheder, permanent Drukkenskab og i taarerig Sentimentalitet afvekslende med Bersærkerangang." (Mehring: Geschichte der deutschen Sozialdemokratie. I S. 374).

Marx ansaa Krigen mod Danmark for en Revolutionskrig. Ikke desto mindre viser han sig her stærkt bestemt af ensidig tysk Paavirkning.

Arbejderklassen maa konstituere sig som Nation.

MAN HAR hæftet sig alt for meget ved Indledningen. Med Ordene "Arbejderne har intet Fædreland; man kan ikke fratage dem, hvad de ikke har", udtrykker Marx den samme Tanke, som Disraeli nogle Aar forud havde formet i Sætningen om de to Nationer. 1840'ernes Arbejderklasse var lukket ude af Fædrelandet. Den havde ingen politiske Rettigheder, var økonomisk og socialt underkuet, ingen Hjælp blev der budt den under Arbejdsløshed og Nød, dens Forsøg paa at rejse sig blev slaaet ned af Domstole og Militær.

Men Marx gaar videre. Han siger, at Arbejderklassen maa erobre den politiske Magt. Den gør

sig herved til Nationens politiske Fører, gør sig til et med denne, den "konstituerer sig som Nation", siger han. Har den geniale Seer i den Grad kunnet skimte Udviklingen? Thi er det ikke netop det, der foregaar i en Række Lande i Dag? Socialdemokratiet overtager det politiske Førerskab og dermed Ledelsen af og Ansvar for Nationen. Den Magtstilling, vor Bevægelse tilstræber, kræver en *positiv bekræftende Holdning* til Landet. Og Nationen? *Nationen det er os, - om ikke os alene.* Med sine 43 % af Vælgerne og sit politiske Førerskab udgør Socialdemokratiet en stor og afgørende Del af Nationen. Vi kunde i Dag med nogen Ret gentage de Ord, *Freiligrath* i 1849 tilslyngede Modstanderne: "I er kun Kaster - vi er Folket".

Plads for os alle!

MEN Nationen er Følelsen af et Fællesskab - udover klasse-mæssige Skel. Føler Arbejderen i Dag, at han har Part i Fædrelandet - da er det Socialdemokratiets Skyld. Det er ikke de Konservatives Fortjeneste, at Nationen i højere Grad er blevet en Enhed, tværtimod, Hver Lockout, hver Nedskæring, hver Henvisning til Fattigvæsenet har været et Slag i Ansigtet paa den, det ramte, en kold og brutal Besked: "Du hører ikke med". Tror man, den Politik har virket nationalt styrkende?

Med Rette siger den svenske Statsminister *Per Albin Hansson*: "Kærlighed kan ikke læres, og Fædrelandsfølelse kan ikke prædikes ind i Hjerterne. Den vokser frem og ligger vel latent hos de fleste Mennesker. Men den kan stænges inde, gøres ufrugtbar, visne, naar den ikke faar Næring. Mennesker i Nød opfyldes af deres egne Bekymringer; hos den stedmoderligt behandlede døver Vantrivsel og Bitterhed Følelsen for Hjemmet. Men Omsorg skaber Hjemfølelse, Retfærdighed forjager Bitterhed og skaber Tillid, Medindflydelse føder Medansvar og Samfølelse.

Med den almindelige Valgret er hos de store Masser fulgt en mere bevidst Følelse af Samhørighed med Fædrelandet. Lad disse Masser og fremfor alt dem, som har det mest trangt og svært, føle, at Statsmagten gør, hvad der er muligt for at lette deres Tryk, lad dem føle sig omfattede med lidt Kærlighed I det store Hjem, saa vil man finde Gensvar i stærkere fremtrædende Følelser af Ansvar og Forpligtelser. Da kommer ogsaa Følelsen for vor Frihed og Selvstændighed i den vaagne, bevidste Kærlighed til Fædrelandet".

Det er det samme, en norsk Arbejderdigter *Arnulf Øverland* har udtrykt i Stroferne:

"Vi tømred Hus, vi satte Plov,
hvor bare Lyngen groede,
vi rydded Plads i Myr og Skov,
hvor aldrig nogen boede.
Slig har vor Slægt i tusind Aar
i trælsomt Slid og tunge Kaar
hver Dag erobret Jorden,
og derfor er den vor!

Hvad er i Dag vort Fædreland?
Et Kammer og en Gade.
At elske det gaar kanske an,
og det gaar an at hade.
En slider Trædemøllens Trin,
en standser ved en lukket Grind,
og vi skal elske Landet
og slipper ikke ind!

Naar vi faar pløje egen Jord,
hvor vi kan være trygge,
og vide, det er her, vi bor,
og vore Børn kan bygge, -
saa skal vi gøre, hvad vi kan
med Haand, med Hjerte og Forstand,
og vi skal ogsaa værge
vort eget Fædreland!"

Danmark for Folket.

UDENRIGSMINISTER *Halvdan Koht* har udtalt: "Den som i Sandhed vil være national i Norge i Dag, han maa gaa ind i Arbejdet for Socialismen, den største Rejsnings- og Samlingstanke for vort Folk". Professor Koht har Ret: Socialismen er den mest gennemført nationale Tanke, for den er Kravet om Nationens økonomiske Solidaritet. Brydningen mellem Samfundslagene er en uundgaaelig historisk Kamp. Socialdemokratiet vil netop afskaffe den ved at skabe et klasseløst Samfund. Det er dem, som ynder at kalde sig nationale, der opretholder Skel i Befolkningen og derved hindrer Følelsen for Nationen i at komme til fuld Udfoldelse.

Vi synger, "Internationale slaar Bro fra Kyst til Kyst". Vor Haand er udstrakt til ærligt og aabent Samarbejde. Frejdigt blander vi os med Kammeraterne fra andre Lande. Vi vender skarp Front mod Ophidselseforsøg og Bestræbelser for at saa Splid mellem Staterne. I Dag er Folket vaagent, det lader sig ikke bluffe af enhver, der vil fremme deres egne kapitalistiske eller militaristiske Formaal i Ly af nationale Talemaader. Kendsgerningerne maa fortælle, hvem der handler i det brede Folks sande Interesse.

Nationalfølelsen skal ikke misbruges til at opretholde økonomiske Privilegier, idet man skinhelligt anstiller sig, som om de sociale Kampe kunstigt er skabt af Socialdemokratiet. En virkelig Fædrelandskærlighed kan ikke tilfredsstilles med Sang om Landets Skønhed og gamle Krigeres Bedrifter. Den maa give sig Udslag i Omsorg for Landets Trivsel og Landsmænds Vel - ikke blot i Krav om Kanoner og Soldater. Hvad vil de Konservative gøre for vore arbejdsløse, vil de være med at forbedre Forholdene for vore gamle, vil de byde vore Landarbejdere anstændige Levevilkaar? Her er Plads for *national Handling*, og her er den Maalestok, vi vil bruge.

Socialdemokratiet stiller sig som Maal at gøre Danmark til et Hjem for hele vort Folk i godt Naboskab til alle Stater, at byde hver enkelt Landsmand saadanne Kaar, at han kan føle, han hører med til Nationen. Vi vil skabe et *Danmark for Folket* og dermed vinde

Folket for Danmark!

Litteratur:

Nedenstaaende anføres et Udvalg af de paa nordiske Sprog foreliggende Skrifter om Socialismen og Nationen. Fra den omfattende Litteratur paa Tysk er her set bort.

F. J. Borgbjerg: Nationalfølelse og Internationalisme.

Kronik i Social-Demokraten 24. August 1935.

Høre og Fedrelandet. Oslo 1930.

P. Albin Hansson: Sverige at svenskarna - svenskarna at Sverige. Stockholm 1926.

Jaurés: Arbetarna, fosterlandet och armen. Stockholm 1916.

Harald Jensen: Om Dannebrog jeg ved -. København 1919.

Niels Karleby: Socialismen og Virkeligheden. (S. 100-119.) København 1927.

Rickard Lindstrøm: Arbetarrörelsen och internationalismen. Västerås 1924.

Rickard Lindstrøm: Socialism, nation och stat. Eskilstuna 1928.

Frans Severin: Arbetarna och fosterlandsidén. Eskilstuna 1928.

Ole Øisang: Socialismen og Fedrelandet. Trondhjem 1929.

Arbejderpartiets Bogtrykkeri, Aarhus.